

O jednom požehnání pro dva příjemce

j+5 15. 1. 2023

Tak zní vzpurný výrok svévolníka: "Nemám v srdci místo pro strach z Boha." A to do očí mu říká. Lichotí si ve svých očích, a tak bude shledán ničemným, hodným pohrdání. Křivá jsou slova jeho úst a lstivá, nejedná dobře a neštítí se zlého.

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost dotýká se mraků; jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel. U tebe je pramen žití a když ty jsi nám světlem, žijeme ve světle i my. (podle Ž 36)

Gn 32,23-31: A té noci vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes Jabok. Vzal je a převedl je přes potok se vším, co měl. Pak zůstal Jákob sám a tu s ním kdosi zápolil, dokud nezvešla jitřenka. Když viděl, že Jákoba nepřemůže, poranil mu při zápolení kyčelní kloub, takže se mu vykloubil. Neznámý řekl: „Pust mě, vzešla jitřenka.“ Jákob však odvětil: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ Otázal se: „Jak se jmenuješ?“ Odpověděl: „Jákob.“ Tu řekl: „Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstál.“ A Jákob ho žádal: „Pověz mi přece své jméno!“ Ale on odvětil: „Proč se ptáš na mé jméno?“ A požehnal mu tam. I pojmenoval Jákob to místo Peniel (to je Tvář Boží), neboť řekl: „Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl mi zachován život.“

Mt 21,28-31: „Co myslíte? Jeden člověk měl dva syny. Přišel a řekl prvnímu: ‚Synu, jdi dnes pracovat na vinici!‘ On odpověděl: ‚Nechce se mi.‘ Ale potom toho litoval a šel. Otec přišel k druhému a řekl mu totéž. Ten odpověděl: ‚Ano, pane.‘ Ale nešel. Kdo z těch dvou splnil vůli svého otce?“ Odpověděli: „Ten první!“ Ježíš jim řekl: „Amen, pravím vám, že celníci a nevěstky předcházejí vás do Božího království.“

I. Podobenství

Jeden člověk měl dva syny a oběma řekl, aby šli pracovat na jeho vinici. První odpověděl, že se mu nechce. Druhý přitakal, že půjde. A opravdu pak na vinici kdosi pracoval: ten první, který zprvu odmítl. To proto, že si to ještě pustil hlavou nebo srdcem nebo kudy a své původní „Ne“ přehodnotil a změnil. Druhý syn předvedl to, čemu se u nás říká „slibem nezarmoutíš“ nebo v jedné knížce: „Soudruzi, co já vám slíbím, to vám nikdo nesplní.“

Byla to taková normální rodinka, takže syn, který by odpověděl „ano“ a hned by na tu vinici vyrazil, se v podobenství nevyskytuje. Ježíš to celé vyprávěl v souvislosti s tím, jak kdo přijímáme to, co nám nabízí a říká Bůh. Jeden ze synů jedná vůči otci jako podřízený: „Ano, pane,“ řekl. Ale pak nikam nešel a člověku se vybaví Ježíšova slova o tom, že leckdo říká „Pane, Pane“, ale trefa to není. Zatímco případ toho, který odmítl a šel, je vzorová ukázka, že si můžete všechno ještě znovu pustit hlavou a srdcem, protože ještě není před Bohem pozdě a vždycky stojí za to to udělat.

II. Ilustrace z dávných dob

Muž jménem Jákob převzal rodinnou štafetu víry, leč další události mu život zašmodrchaly úplně jinak, než si to vysnil. Začal švindlem a teď je na útěku před bratrovou nenávisť, další spory má všude, kam se podívá, a takhle se to táhne už dvacet let. Vyhandloval tenkrát Boží požehnání, jenže to mu od té doby připadá spíš jako přítěž, bez níž by se mu snad i žilo snáz. Ekonomicky se mu daří, až to u lidí budí závist. Ovcí, krav a velbloudů má spoustu, zajisté, ovšem kromě stád má také těžký nevyřízený dluh z minulosti, k němuž za ta léta přidal ještě pár dalších pošramocených vztahů.

Brácha Ezau, kterého kdysi podvedl, mu teď prý jde v ústrety, ale ne sám, prý ho doprovází na čtyři stovky lovců. Co mám říct, až se setkáme? „Hele, jak jsem dobřej a co všechno mám a dokážu řídit stádo oslů jako firmu!“ Jenomže Ezau nejde na estrádu, Ezau jde vyřídit dávné resty a řešit budoucnost, a to se řečením a odváděním pozornosti nevyřeší.

Jákob kromě svých radostí a bolístek a starostí o stáda po tom všem, co prožil, začal víc vnímat ty druhé, co je má kolem sebe. Bojí se

o své blízké. Bojí se člověka, kterému ublížil. Život je přece o vztazích a ve vztazích. “Že jsem si ho ale zašmodrchal!” povídá si. A tak ho čeká zápas, který za něj nikdo nevyřídí. Rve se o život – sám se sebou, se samotným Bohem se rve a nehodlá se vzdát. “Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš!”

“Jak se jmenuješ?” zeptal se při tom zápase Jákobův protivník. Ne že by to Bůh nevěděl. Ta otázka však musela padnout. To proto, aby Jákob nezůstal skryt za žádnou slupkou, za niž se člověk rád schová. Zranitelný (a taky zraněný), vůči Boží moci nahý, musí Jákob opustit všechny masky a krunýře, které si někdy navlékáme a podle kterých nás lidi znají. Takový, jaký je, se Bohu vydává všanc – a dostane nové jméno: “Nebudou ti už říkat Úskočný, i když jsi takový byl, budou tě jmenovat Zápasí Bůh.”

Co bojů a úskoků a klíček má Jákob za sebou, a teď dostává jméno, které značí, že opravdový životní boj je vážnější a těžší a vítězství že si nevyvzdoruje za pomoci svalů ani perfektní výzbroje ani lstí. Zápasí Bůh. Jákob už v životě dosáhl lecčeho, žádný chudák to není, člověk požehnaný je to – ale k tomuto poznání a výsledku (na čem v životě opravdu nejvíc záleží a že to za nás vybojuje Bůh) se dozápasí až ve chvíli, kdy je mu nejhůř a neví jak dál. Zápasí Bůh.

“A jak se jmenuješ ty?” ptá se Jákob protivníka, žádné jméno však neuslyší, nedostane Boží jméno na hraní. Dostane však požehnání.

Se sebou si to jakžtakž srovnal a pokusil se i s Bohem. Teď ještě ten Ezau. Daleko před Jákobem mu půjdou vstříc po skupinkách služebníci se slušnými stády coby dary na usmířenou. Snad to pomůže, říká si, hotov obětovat tomu smíření málem cokoli. Má strach o svou rodinu a o sebe a prosí Hospodina, aby se rozpomněl na všechny své sliby. Což je mimochodem novinka. Až dosud se ve sporech s oblibou dovolával Božích služeb (třeba: “Ať je Hospodin na hlídce mezi mnou a tebou, Lábane...”). Jenže teď je pořádně v úzkých a objevil cosi, co dřív moc neznal: “Hospodine, nejsem hoden tvého milosrdenství a tvé věrnosti...” Jeho život tím dostal ještě jeden rozměr a s požehnáním to souvisí víc, než by se zdálo.

Nejsem hoden tvého milosrdenství a tvé věrnosti. Jákob tuhle větu vyslovil ve chvíli, kdy mu bylo až příliš zřejmé, že počtem velbloudic a podobnými parametry se šťastný život neměří. Objevil tehdy cosi, co

je nad všechny dromedáry; objevil skvělou životní výbavu. Nejsem hoden tvého milosrdenství a věrnosti – ale stojím o ně a o to raději je přijímám. A nepustím se tě, dokud mi nepožehnáš!

Požehnal. To, co následovalo, je vlastně cosi jako ilustrace a dohra. Ezau i Jákob už vědí, že v životě je čas nenávidět, ale pak je taky čas na lásku. Padli si kolem krku, objali se a oba se rozplakali, a v tom pláči bylo všechno. Copak s námi nejedná Bůh zrovna tak?

III. Vinice

Začali jsme podobenstvím o dvou synech, kteří měli jít na otcovu vinici. Jeden z nich odmítl, ale pak litoval a šel, druhý poslušně pravil: “Ano, pane!” a ani se nehnul. Ježíš to vyprávěl v souvislosti s tím, jak kdo přijímáme to, co nám nabízí a říká Bůh.

Křesťanská víra není v první řadě úkol, ale milosrdenství, které dostáváme darem. Práce na otcově vinici je vlastně privilegium, vždyť láska, ve které můžeme žít, není samozřejmá. A zároveň je to práce, únavná a někdy těžká, až se můžete cítit jak Jákob, když už měl požehnaného života plné zuby. A přece o něj stál. Trochu se mu podobá první syn z podobenství, jenž řekl ne a pak se mu to rozleželo, a tak byl – na rozdíl od druhého – Božimu pozvání blíž.

Někdy mám, Bože, pocit, že už dál nemůžu a snad ani nechci. Nezasloužím si tvé milosrdenství ani věrnost, já vím. Ale nepustím se tě, dokud mi nepožehnáš, protože věřím, že to pro mě uděláš.

požehnání

Lidský hřích (ani svůj vlastní) ze světa nevymýtíme, to není v našich silách. Bůh nás však rozvazuje k životu, to když si náš malér odpyká beránek Kristus.

Blaze tomu, komu Hospodin hřích nepočítá a maže. Tak tu jeho nabídku přijmeme, pojďme se nebát a žijme sami i pohromadě rádi. Vždyť Boží láska je s vámi na každém kroku – tak ať vás naplňuje radostí a pokojem a kéž se i díky vaší víře, naději a lásce setkávají s vnitřní radostí a pokojem i lidé kolem vás. Amen.